

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму
«Міжнародна економічна та митна діяльність»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Національного університету «Запорізька політехніка»

Комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» як представник професійного середовища, діяльність якого пов'язана з міжнародною логістикою, транспортним обслуговуванням, зовнішньоекономічними операціями, митними процедурами та взаємодією з суб'єктами міжнародного ринку, розглянуло освітньо-професійну програму «Міжнародна економічна та митна діяльність» Національного університету «Запорізька політехніка». За результатами аналізу вважаємо, що програма є актуальною, практично орієнтованою та відповідає потребам регіонального ринку праці, особливо з огляду на стратегічне значення Запорізького регіону для транспортної, логістичної, промислової та зовнішньоекономічної інфраструктури України.

Актуальність освітньої програми визначається тим, що сучасна міжнародна економічна діяльність потребує фахівців, які здатні працювати в умовах глобальної конкуренції, регуляторної складності, цифрової трансформації, невизначеності та підвищених вимог до прозорості бізнес-процесів. Для підприємств транспортно-логістичної сфери особливо важливими є знання з міжнародної торгівлі, митного адміністрування, економічного аналізу, управління ризиками, ділових комунікацій іноземною мовою, проєктної діяльності та застосування цифрових інструментів у роботі із зовнішньоекономічною інформацією. Саме такі напрями системно представлені в аналізованій освітньо-професійній програмі.

Позитивної оцінки заслуговує мета програми, спрямована на підготовку компетентних фахівців у сфері міжнародної економіки та митної діяльності, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми. Важливо, що у програмі акцентовано увагу не лише на економічній підготовці, а й на принципах комплаєнсу, цифровій трансформації, міждисциплінарному підході, сталому розвитку та участі стейкхолдерів у забезпеченні якості освіти. Такий підхід відповідає сучасним очікуванням роботодавців, оскільки ринок потребує не вузьких виконавців окремих операцій, а фахівців, здатних комплексно аналізувати ситуацію, оцінювати ризики, ухвалювати обґрунтовані рішення та ефективно взаємодіяти з державними органами, бізнесом і міжнародними партнерами.

З позиції підприємства авіаційної та логістичної сфери особливо цінним є те, що предметна область програми охоплює процеси функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин і митної діяльності, механізми митного регулювання, економічну політику, глобалізаційні процеси, цифровізацію та сучасні економічні виклики. Це повністю корелює з практичними потребами підприємств, які працюють у системі міжнародних перевезень, обслуговування вантажних потоків, експортно-імпортних операцій, документального супроводу та комунікації з митними, прикордонними, логістичними й комерційними структурами.

Дисципліни ОПП формують комплекс компетентностей, необхідних для роботи в сучасному міжнародному бізнесі. Особливо важливо, що програма передбачає переддипломну практику та підготовку кваліфікаційної роботи, що дає можливість здобувачам застосувати набуті знання до розв'язання реальних прикладних завдань.

Сильною стороною програми є її практико-орієнтований характер. Використання кейс-методів, аналізу реальних ситуацій, ділових ігор, групових проєктів, дослідницьких завдань та підходу до ухвалення рішень на основі даних створює передумови для формування не лише теоретичних знань, а й професійної готовності випускників до роботи в реальному секторі економіки. Для роботодавців це має принципове значення, оскільки адаптація молодого фахівця на підприємстві значно полегшується, якщо він уже володіє навичками аналізу інформації, роботи з нормативно-правовими актами, підготовки аналітичних матеріалів, оцінювання ризиків і комунікації у професійному середовищі.

Окремо слід відзначити відповідність програмних компетентностей і результатів навчання потребам роботодавців. Здатність приймати обґрунтовані рішення у сфері міжнародної економічної та митної діяльності, аналізувати геоекономічні стратегії, оцінювати глобальні виклики, застосовувати інформаційні технології, орієнтуватися у процедурах митного оформлення та супроводжувати зовнішньоекономічні операції є безпосередньо затребуваною для підприємств, які працюють у сфері міжнародної логістики, транспорту, торгівлі та виробництва. Для КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» особливо значущими є компетентності, пов'язані з митними процедурами, аналізом зовнішньоекономічних операцій, управлінням ризиками, цифровими технологіями та комунікаціями іноземною мовою.

Позитивним є також те, що освітня програма орієнтує випускників на працевлаштування не лише в державних і митних органах, а й на підприємствах, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, у логістичних, торговельних, виробничих і консалтингових компаніях, а також у міжнародних організаціях і проєктах. Така широта професійної реалізації відповідає реальній структурі ринку праці та дозволяє випускникам бути затребуваними як у державному, так і в корпоративному секторі. У контексті післявоєнного відновлення України підготовка таких кадрів матиме особливе значення для відновлення транспортної інфраструктури, розвитку міжнародних перевезень, залучення інвестицій та інтеграції українського бізнесу у європейські й світові економічні процеси.

Разом із позитивною оцінкою програми доцільно висловити окремі рекомендації щодо її подальшого вдосконалення. З огляду на специфіку транспортно-логістичної сфери, доцільно посилити в освітніх компонентах прикладні теми, пов'язані з митним супроводом авіаційних вантажів, організацією мультимодальних перевезень, управлінням ланцюгами постачання, цифровими системами обробки вантажної та митної інформації. Перспективним є також залучення представників підприємств авіаційної, митної та логістичної сфер до проведення гостьових лекцій, тренінгів, практичних занять і формування тематики кваліфікаційних робіт.

КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» зацікавлене у розвитку співпраці з Національним університетом «Запорізька політехніка» в частині практичної підготовки здобувачів, обговорення змісту освітніх компонентів, участі представників роботодавців у заходах кафедри, формування кейсових завдань і професійного консультування студентів щодо вимог сучасного ринку праці. Така взаємодія сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців та забезпечить тісніший зв'язок між освітнім процесом і реальними потребами роботодавців.

Таким чином, вважаємо, що освітньо-професійна програма «Міжнародна економічна та митна діяльність» є змістовно обґрунтованою, актуальною, практично спрямованою та такою, що відповідає сучасним вимогам до підготовки магістрів у сфері міжнародних економічних відносин і митної діяльності. Програма забезпечує формування професійних компетентностей, необхідних для роботи в умовах глобалізації, цифрової трансформації, економічної невизначеності та зростання ролі митного й логістичного супроводу зовнішньоекономічної діяльності. Вважаємо за доцільне підтримати освітньо-професійну програму «Міжнародна економічна та митна діяльність» та рекомендувати її до акредитації.

Директор КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя»

/Олександр КОНЯХІН/

2026 р.